

A kormányzó szózatával megnyitotta az egyetem nagy ünnepét

— Az Est tudóstíjótól —

Ma délelőtt 11 órára tüzték ki az országház kupolacsarnokában a Pázmány Péter tudományegyetem 300 éves jubileumi ünnepségének

ünnepélyes megnyitását,

amelyen Horthy Miklós, Magyarország kormányzója is megjelent.

Az országháza előcsarnokában gyülekeztek

a külföldi egyetemek tanárai és tudósai festői talárjukban, sárga, piros, bordó, kék egyetemi palástjukban.

Féltizenegy előtt érkeznek a parlament országházához a meghívott előkelőségek, mert féltizenegyig mindenkinek el kell foglalnia helyét a kupolacsarnokban. Már jóval féltizenegy előtt érkeznek a képviselők, a felsőházi tagok, autó autó után és a kapu előtt színesebbnél-színesebb díszmagyarok, katonai díszegyenruhák és diplomáciai egyenruhák, főpapi, szerzetesi talárok vonulnak fel a kupolacsarnok vörös szőnyeggel borított lépcsőjén a díszes palota-örség sorfala között.

A kupolaterem bejáratánál Hóman Bálint kultuszminiszter várakozik fekete díszmagyarban, mellén a magyar érdemrend zöld szalagjával és várja a kupolacsarnokba érkező kormányzót. Kigyulladnak a hatalmas márványlépcsőházban a villanycsillárok és

csodás fényvel

árasztják el a feljárt. A kupolacsarnok is vakító fényben pompázik, a színes toalettekben felvonuló hölgyek szorító megöltötte a körbe futó páholyokat.

A kormányzó díszmélvénye mellett áll az egyetemi tanács asztala, a díszmélvény mögött jobbról a főhercegi család tagjai, balról pedig Angelo Rotta pápai nunciussal az élükön a diplomáciai testület tagjai foglalnak helyet. A többi páholyban képviselők, felsőházi tagok hozzátartozói és a többi meghívott előkelőség. Az egybegyűltek legnagyobb része díszmagyarban, de igen sokan jöttek fekete zsakettben is.

József főherceg, József Ferenc főherceg, Innitzer bécsi hercegek, a pápai nuncius, gróf Széchenyi Bertalan, Sztranyavszky Sándor és Darányi Kálmán ülnek az első sorban. A második sorban Bornemisza, Fabinyi

és Winckler miniszterek, Shvoy püspök, Oswald kúriai elnök, Tahy László államtitkár, Sipőcz Jenő és Szendy Károly.

A díszlélek mögötti pamlogon ülnek az első sorban Glatfelder Gyula, esanádi püspök, Teleki József, Radnay Farkas címzetes érsek, gróf Zichy János, gróf Majláth Gusztáv erdélyi püspök, Ravasz László. Egymásután foglalják el helyeiket Hanauer István, váci püspök, Raffay Sándor, Rott Nándor, veszprémi püspök, Hász István, tábori püspök, Rapaich Richárd tábornok, Herczeg Ferenc, Márkus Miksa, Shvoy Lajos, Kelemen Krizosztom, pannonhalmi főapát, Zad Zdravetz István, i püspök. Ifj. Wlassics Gyula báró, Lamotte Károly, Ferenczy Tibor, Senn Ottó, Nendtvich pécsi polgármester, Szukovány Imre, Kelemen Kornél, gróf Széchenyi Károly, Zala György, báró Széchenyi István és még igen sokan.

Megérkezik a kormányzó

Tizenegy óra előtt pár perccel érkezik

két fia kíséretében Horthy Miklósné, a kormányzó felesége.

Parancsszavak hangzanak, a díszszázad tiszteleg és

Horthy Miklós kormányzó fényes kíséretével megindul a kupolacsarnok lépcsőjén.

Elöl megy Lipcsey alezredes, a palotaörség parancsnoka, utána az egyetemi pedellusok, az egyetemi tanács, a kormányzó mögött Vertessy Sándor kabinetirodai főnök és Keresztes-Fischer tábornok katonai irodai főnök.

A kupolacsarnok bejáratánál Hóman Bálint kultuszminiszter üdvözli a kormányzót, aki számára előkészített díszhelyre megy.

Az egybegyűlt közönség felállva üdvözli a kormányzót,

a külföldi egyetemi tanárok mély meghajlással üdvözlnek az államfőt.

Hangos éljenzés után Korniss Gyula rector magnificus áll fel és üdvözli a kormányzót, a hercegprímást, a pápai nunciust és az egybegyűlt külföldi egyetemi tanárokat, majd a kormányzó áll fel és mondja el beszédét.

A kormányzó beszéde

— Az egyetemi oktatás kilencszáz éves történetének háromszáz esztendő csupán egy szakasza. Mi magyarok mégis

áhitatos lélekkel állunk ősi egyetemünk mellett

alapításának háromszáz esztendő fordulóján. Ünnepeljük az egyetemet, mert benne művelődésünk erős támaszát, műveltségünk magas színvonalának biztosítékát látjuk. Ünnepeljük, mert keletkezése, gyarapodása és felvirágzása felemelő és lesújtó fordulatokban gazdag nemzeti életsorsunk szimbóluma.

— Magyarország Szent István óta részese a nyugati keresztény kultúrközösségnek és hosszú századokon át utolsó állomása volt minden nyugati eszméarálatnak és szellemi mozgalomnak, minden tudományos és művészi törekvésnek, minden művelődési eszménynek és intézménynek. Így érkezett el hozzánk Párizsból és Bolognából — igen korán — az egyetemi gondolat is, hogy később Nagy Lajos és Mátyás korában állandó ott-

honra találjon Pécsen, Budán és Pozsonyban. De a magyar sors mostohára fordult és a zord idők vihara a régi világgal együtt ezeket a zsenye egyetemeket is elsöpörte.

— Ellenséges támadások, idegen hódítás, politikai, felekezeti, osztályharcok korszaka

köszöntött be. Az ország területe széttöredezett. Kormányzatán három hatalom osztozott. Gazdasági élete megbénult. Népe ellenséges táborokra szakadt. A műveltség elhanyaglott s a kiműveletlenül maradt lelkeken kételkedés, lemondás, kétségbeesés lett úrrá. A kishitűek már-már minden reményüket veszítve néztek a jövőbe. De

akadtak nagy magyarok

is, akik nemzetük sorsába vetett rendületlenül bizalommal hitték a jobb jövőt és azt a műveltség gyarapításával, a magyar művelődés fejlesztésével igyekeztek megalapozni.

— Ezeknek a kimagasló történelmi személyiségeknek egyike volt Páz-

mány Péter esztergomi érsek-prímás, ünneplő egyetemünk alapítója.

— A nagy magyar gondolat és a magyar művelődés lánglelkű harcosa

az egyetem alapításával magas műveltségű papok és tanárok nevelését kívánta előmozdítani. De egyeteme hamarosan túlnőtt az eredeti kereten: a magyar művelődés kiapadhatatlan forrásává lett s a magyar tudomány első műhelyének rangjára emelkedett.

— Az egyetem a tudományok művelésével és hitben, magyarságban erős nemzedékek nevelésével munkálkodott

a magyar feltámadás

előkészítésén, majd az újra egybegyűlő nemzet életének szellemi megalapozásán.

Háromszázados története intő példa nekünk, hogy csüggedésre a legszomorúbb korban sem lehet okunk,

intő példa, hogy a magyar jövőben hinni és érette küzdeni szent kötelességünk.

— Az egyetemet a magyar katolikus egyház főpapja és harcos vezére alapította. Az Alma Mater mégis mindenkor nyitva állt minden hitfelekezet fiának, hogy ott tanulva szerezze meg és ott tanítva osztogassa a tudás kincseit.

— Világhírű tudósokat adott az egye-

tem nemzetünknek és egytől sem kérdezte meg, honnét jött, népünk mely rétegéből, felekezetéből, nemzetiségéből. A magyar állampolgárt egyformán megbecsülve tett tanúságot az összefogás erejéről és nemzeti értékéről.

— Az egyetemet magyar főúr, a magyar irodalom, nyelv és szónoklat nagymestere alapította; az egyetem tudósai magyar ideálok és törekvések katonái. De az egyetem megtalálta

a tudományok nemzetközi világába

vezető utat is. Megalapozója és előkészítője volt a művelt nemzetek szellemi érintkezését tudatosan előmozdító modern kultúrpolitikánk. Egyetemünknek erről a nemzetközi jelentőségéről tanuskodik az európai nemzetek és tengerentúli világrészek tudományos intézményeinek képviselőiben itt megjelent tudósok díszes sora.

— A magyar nemzet nevében köszöntöm őket, a mi ünnepünk résztvevőit. Melegen üdvözlöm a budapesti királyi magyar Pázmány Péter Tudományegyetemet. Jövője legyen mindenben méltó nagy múltjához, munkáját kísérje Istennek áldása!

Hangos taps és éljenzés fogadta a kormányzó szavait.

Hóman miniszter ünnepi beszéde

Hóman Bálint kultuszminiszter mondta el ezután beszédét.

— Súlyos csapások és megpróbáltatások napjait követő válságos időkben a múltba tekintünk. Ősi történetünk lapjait forgatjuk. A múltból igyekszünk vigaszt meríteni, okulást szerezni, útmutatást nyerni. Nemzeti nagyjaink emlékét idézzük, a nemzet lelkét, ősi erényeit keressük és ősi hitbát, hogy ezeket a jövőre bizton elkerüljük, amazokat erős elszánással gyakoroljuk, nagyok példájából jobb magyar jövőnket szolgáló munkánkhoz erőt meríthessünk.

Szólt Hóman miniszter beszédében arról, hogy

ez az év Rákócziakévé,

akinek személyében az örök magyar gondolat és nemzeti függetlenség eszménye testesült meg. Esztergomban éppen

750 éve

vetette meg alapját a romokban is fényes palotájának III. Béla, aki apjával együtt első pártfogója volt a külföldi iskolázás gondolatának. Most

600 éve,

hogy Károly Róbert meghívására Közép-Európa fejedelméi a visegrádi királytalálkozón vitatták meg az európai politika nagy kérdéseit. Ezen a királytalálkozón résztvett már gyermekként a trónörökös is, a későbbi Nagy Lajos király, az első magyar egyetem alapítója. A nyugati hódító hadjáratot ma

450 esztendeje

vitte diadalra Hunyadi Mátyás, a nagy reneszánsz király, aki Lajos pécsi és Zsigmond őbudai egyeteme után Pozsonyban épített új hajlékot a tudományok egyetemének.

A végzetes mohácsi csata után a magyar ifjak megint csak a külföldi egyetemeken szerezhettek magasabb műveltséget, aztán Báthory István Kolozsvárott alapított katolikus egyetemet és Bethlen Gábor a gyulafehérvári református főiskolát szintén egyetemi rangra kívánta emelni. Nagy politikai ellenfele, nemzeti érzésben osztályostársa:

Pázmány Péter bíboros érsek Nagyszombatban alapított új egyetemet,

amely azután a budai Várban és 150 esztendeje Pest városában nőtt a magyar nevelésügy, a nemzeti művelődés és az egyetemes tudomány hatalmas intézményévé.

— Pázmány egyetemének — mon-

dotta Hóman miniszter — alapítása, fenmaradása és működése

hitvallás

a nemzeti sors minden fordulata ellenére újra meg újra éledő, folyton élő magyar egyetemi gondolat és a nemzeti művelődés folytonossága mellett.

— Nagyságos Rektor! Tekintetes Tanács! A magyar nemzet törvényhozása az országgyűlés mindkét háznak határozatával hozott és a főmoltóságú Kormányzó Úr legfelsőbb rendelkezésére kihirdetett 1935. évi VI. törvényekben örököltette meg a budapesti királyi magyar királyi Pázmány Péter tudományegyetem nagy alapítójának emlékét és az egyetem el nem évülő érdemeit. Amint

ez a törvény kihirdetéséről szóló és szövegét tartalmazó leiratomat ez ünnepélyes pillanathoz méltó ünnepélyes formában átadom a tudományegyetem autonóm hatóságának,

a magyar királyi kormány nevében mély megilletődéssel és benső örömmel üdvözlöm nemzeti művelődésünk 300 esztendősi intézményét.

A kultuszminiszter után Serédi hercegprímás, Sztranyavszky Sándor, a képviselőház elnöke és Szendy Károly polgármester tartott üdvözlő beszédet.

KISS KISS

Új helyiség!
Új sorsjáték!
Új szerencse!

Vegyen vagy rendeljen

osztálysorsjegyet

KISS

bankházban

Kossuth Lajos u. 6

Az I. osztályú sorsjegyek ára:

Egész | Fél | Negyed | Nyolcad
24 P | 12 P | 6 P | 3 P

Díszkrét, pontos kiszolgáltatás

KISS KISS